

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.7(2)/1.2024.03
UDC 37.014.5:005.56(477)

PARTNERSHIP PEDAGOGY AS THE BASIS OF A NEW UKRAINIAN SCHOOL

Nataliia Vedmedenko

PhD student in Pedagogy,
Dragomanov Ukrainian State University,
9, Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0001-9332-2118>
e-mail: n.o.vedmedenko@npu.edu.ua

Valerii Matviienko

PhD student in Pedagogy,
Dragomanov Ukrainian State University,
9, Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0004-0567-698X>
e-mail: v.matviienko@gmail.com

Abstract. *The article is devoted to the consideration of partnership pedagogy as a fundamental principle of modern educational reform in Ukraine, especially in the context of the implementation of the tasks of the New Ukrainian School (NUS). The authors analyze the pedagogy of partnership as an innovative approach to interaction in the educational process, based on the principles of equality, mutual trust, mutual respect and shared responsibility between all participants in the educational process: students, teachers, parents, school administrators and the local community. This approach is aimed at creating an inclusive and supportive educational environment in which each participant has the opportunity to actively engage in education and upbringing, as well as to involve students in the development of social competencies and democratic values.*

The article emphasizes the importance of moving from traditional authoritarian models to partnerships, which contributes not only to better knowledge acquisition but also to the development of children's critical thinking skills, responsibility, tolerance, and interpersonal communication and cooperation skills. In particular, the authors discuss the basic principles of partnership pedagogy, such as equal cooperation, openness, mutual support, and a positive attitude toward each participant in the educational process. Thanks to this approach, the educational process acquires a new quality, creating conditions for the harmonious development of students.

The article provides recommendations on how educational institutions can adapt the educational environment to new requirements by engaging all participants in active discussion and joint decision-making. The authors emphasize the importance of this approach for primary schools in Ukraine, where the first steps in the development of a personality should be supported by partnership cooperation. The proposed strategies contain practical recommendations for teachers and school administrators on how to effectively organize partnerships, which will become the basis for the formation of responsible and conscious citizens capable of withstanding the challenges of modern society.

The article is of considerable practical value, as it offers specific methods for creating a positive and open educational space focused on the comprehensive development of students and their preparation for active participation in the life of a democratic society.

Key words: *pedagogy of partnership, New Ukrainian School, educational process, interaction between teachers and students, cooperation with parents, social interaction, educational environment, personal development of junior schoolchildren.*

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.7(2)/1.2024.03
УДК 37.014.5:005.56(477)

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Ведмеденко Н. О.

здобувачка третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0001-9332-2118>
e-mail: n.o.vedmedenko@npu.edu.ua

Матвієнко В. О.

здобувач третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0004-0567-698X>
e-mail: v.matviienko@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена розгляду педагогіки партнерства як фундаментального принципу сучасної освітньої реформи в Україні, особливо в контексті реалізації завдань Нової української школи (НУШ). Автори аналізують педагогіку партнерства як новаторський підхід до взаємодії в освітньому процесі, який базується на принципах рівності, взаємодовіри, взаємоповаги та спільної відповідальності між усіма учасниками освітнього процесу: учнями, вчителями, батьками, адміністрацією навчального закладу та місцевою громадою. Цей підхід спрямований на створення інклюзивного та сприятливого освітнього середовища, у якому кожен учасник має можливість активно долучатися до навчання і виховання, а також долучати учнів до розвитку соціальних компетенцій і демократичних цінностей.

Стаття підкреслює важливість переходу від традиційних авторитарних моделей до партнерських відносин, що сприяє не лише кращому засвоєнню знань, але й формуванню у дітей навичок критичного мислення, відповідальності, толерантності, а також навичок міжособистісного спілкування та співпраці. Зокрема, автори розглядають основні принципи педагогіки партнерства, такі як рівноправна співпраця, відкритість, взаємна підтримка та позитивне ставлення до кожного учасника освітнього процесу. Завдяки цьому підходу навчально-виховний процес набуває нової якості, створюючи умови для гармонійного розвитку учнів.

У статті наводяться рекомендації щодо того, як навчальним закладам можна адаптувати освітнє середовище до нових вимог, залучаючи всіх учасників до активного обговорення і спільного прийняття рішень. Автори наголошують на важливості цього підходу для початкових шкіл України, де перші кроки у становленні особистості мають бути підтримані партнерською співпрацею. Запропоновані стратегії містять практичні рекомендації для педагогів і керівників закладів щодо ефективної організації партнерської взаємодії, яка стане підґрунтям для формування відповідальних і свідомих громадян, здатних протистояти викликам сучасного суспільства.

Стаття має значну практичну цінність, оскільки пропонує конкретні методи для створення позитивного та відкритого освітнього простору, орієнтованого на всебічний розвиток учнів та їх підготовку до активної участі в житті демократичного суспільства.

Ключові слова: педагогіка партнерства, Нова українська школа, освітній процес, взаємодія вчителів та учнів, співпраця з батьками, соціальна взаємодія, освітнє середовище, особистісний розвиток молодших школярів.

Вступ та сучасний стан проблеми дослідження. Педагогіка партнерства є однією з ключових концепцій, що стоять на передовій реформування сучасної освіти в Україні. Її принципи відображають важливість створення партнерських відносин між усіма учасниками освітнього процесу: вчителями, учнями, батьками та адміністрацією. В умовах реалізації концепції Нової української школи (НУШ), партнерська взаємодія стає засобом не лише підвищення ефективності навчання, а й гуманізації освітнього процесу, спрямованого на всебічний розвиток особистості. Реформи в освіті спричинили необхідність переосмислення взаємодії учасників освітнього процесу, де акцент робиться не лише на передачу знань, а й на співпрацю, активне залучення та рівноправність [5].

Одним із центральних принципів педагогіки партнерства є повага до учасників освітнього процесу, довіра та демократичність стосунків. Відмова від авторитарного стилю навчання дозволяє створювати сприятливі умови для розкриття потенціалу учнів, підтримувати їх ініціативність та критичне мислення. Саме такий підхід сприяє формуванню нового типу учасника освітнього процесу – активного, відповідального та самостійного. У цьому контексті педагогіка партнерства стає потужним інструментом модернізації освітніх відносин, адже формує рівноправні взаємодії, що відповідають викликам сучасного світу [2].

Педагогіка партнерства в Україні набула особливого значення у зв'язку з реформою загальної середньої освіти, започаткованою в рамках концепції «Нова українська школа». У цьому процесі партнери – учитель, учень і батьки – виступають як рівноправні учасники освітнього процесу, де співпраця, комунікація і взаємоповага є основними чинниками ефективного навчання. Згідно з результатами дослідження, проведеного Міністерством освіти та науки України у співпраці з Інститутом освітньої аналітики, більше 90% респондентів (учителі початкової школи) визнають демократичний стиль взаємодії з учнями найбільш ефективним.

Проблематика партнерських взаємин у педагогіці знайшла відображення в працях багатьох науковців. Зокрема, Ш. Амонашвілі, О. Захаренко, В. Сухомлинський впроваджували партнерські підходи в школі, спрямовані на гуманізацію освітнього процесу та розвиток особистісних взаємин. Дослідження І. Беха, Н. Бібік та інших вітчизняних науковців свідчать про важливість діалогічної взаємодії та побудови рівноправних стосунків, що базуються на добровільності та взаємній повазі. Такі стосунки сприяють формуванню відповідальності, ініціативності та критичного мислення учнів, а також забезпечують гармонійний розвиток особистості в умовах освітнього процесу.

Зважаючи на актуальність розвитку інклюзивної та демократичної освіти, педагогіка партнерства потребує подальших досліджень і вдосконалення. Важливим є не лише теоретичне осмислення цього підходу, але й практична підготовка вчителів до його впровадження в освітній процес, що підтверджують результати сучасних досліджень готовності майбутніх учителів до застосування педагогіки партнерства

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення специфіки застосування педагогіки партнерства як ключового елемента ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи та створення практичних рекомендацій для її інтеграції в педагогічну діяльність.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити наступні **завдання**: *провести* аналіз теоретичних засад педагогіки партнерства та її відповідності основним принципам реформування освіти в Україні; *дослідити* вплив педагогіки партнерства на ефективність навчально-виховного процесу та формування демократичних відносин між учасниками освітнього процесу; *розробити* методичні рекомендації для вчителів щодо впровадження принципів педагогіки партнерства в навчальну та виховну діяльність.

Для реалізації цих завдань використано низку теоретичних та емпіричних **методів**. Зокрема, аналіз науково-педагогічних джерел з проблематики педагогіки партнерства; опитування та анкетування для оцінки ставлення педагогів та студентів до цього підходу; узагальнення практичного досвіду щодо впровадження партнерських методик у навчальний процес.

Дослідження спрямоване на поглиблення розуміння педагогіки партнерства як засобу гуманізації освітнього процесу та розробку ефективних рекомендацій для педагогічних працівників з метою її успішного впровадження в умовах освітніх реформ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз педагогічної літератури засвідчує, що педагоги вважають педагогіку співробітництва або партнерства основою ефективною педагогічною взаємодією всіх учасників освітнього процесу. За педагогікою партнерства учень є добровільним й зацікавленим соратником, односторонцем та рівноправним учасником освітнього процесу, відповідальним за свої результати. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Учитель має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Педагогіка партнерства визначає істинно демократичний спосіб співпраці педагога і дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість.

Отже, педагогіка партнерства за умови інклюзії, гетерогенного учнівського складу та недискримінації в освітньому просторі полягає в демократичному та гуманному ставленні до кожного учня, що забезпечує права кожної особистості на вибір, на власну гідність, на прояви своєї культури та ідентичності, на повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хочуть її бачити, однолітки чи педагоги. Партнерські стосунки панують там де всі учасники навчально-виховного процесу об'єднані спільними поглядами та прагнуть досягнути спільної мети.

Педагогіка партнерства прагне бачити в учнях добровільних і зацікавлених соратників, односторонців, рівноправних учасників педагогічного процесу, турботливих та відповідальних за свої результати.

Слід наголосити, що саме у сучасних умовах інклюзії, гетерогенності та полікультурності організація освітнього процесу вимагає нової педагогічної етики, визначальною рисою якої є прийняття, толерантне ставлення, взаємопідтримка, взаєморозуміння, взаємоповага та творче співробітництво вчителя та учнів. Ця етика реалізується в міжособистісному спілкуванні (підтримка, співпереживання, повага до людської гідності, довіра); зумовлює використання діалогу як основної форми спілкування, спонукає до обміну інформацією, поглядами, емоціями, враженнями, моделювання життєвих ситуацій; включає штучно створенні ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання. Засадничо важливою є орієнтація партнерської діяльності вчителя та учнів на розвиток творчих здібнос-

тей та розкриття творчого потенціалу – творчої ініціативи та активності, творчого мислення, здібностей до продуктивної діяльності в нових умовах.

Науковці виокремлюють такі основні принципи педагогіки співробітництва: *повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах, стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).*

На думку науковців та педагогів реалізації ідей педагогіки партнерства в сучасній школі ведуть два шляхи.

– По-перше, шлях, який можна назвати «романтичним» – «віддавши серце дітям». Учитель наближується до дитини за рахунок великої любові та поваги до неї, «схиляється до її рівня».

– По-друге, – це шлях розподілу функцій вчителя та учнів та організація їх співпраці. У функції вчителя входить ретельно підготовка до навчально-виховного процесу, підбір завдань та вправ посилюючих для кожного, правил та норм поведінки та створення комфортного психологічного клімату в класі. Функція учня – бере активну участь у підтримці позитивного клімату в класі, дотримуючись правил та норм поведінки, на добровільних засадах виконують запропоновані вчителем завдання та вправи як свої та самостійно їх вирішує. У такому випадку обидва учасники – вчитель та учень – рівноправні. Ніхто ні над ким не застосовує владу, тобто є межі, які називаються норми та правила і які всі спільно створювали. Так реалізується ідея рівності.

Таким чином, психологічну основу педагогіки партнерства складають суб'єкт-суб'єктні стосунки – співпраця двох суб'єктів. Цей тип взаємин є для навчально-виховного процесу оптимальним, бо, з одного боку, він зберігає за вчителем функцію управління, а з другого, – дає учневі можливість діяти самостійно. Тому завдання педагогів полягає у створенні атмосфери турботи і підтримки учнів, яка сприяла б розвитку їхніх можливостей та задовольняла їхні інтелектуальні, емоційні й соціальні потреби.

Відповідно до освітньої реформи Нова українська школа працює на засадах «педагогіки партнерства». Сьогодні доцільно говорити про зміну парадигми «освіта = навчання» на парадигму «освіта = становлення», а саме становлення людини, її духовності, індивідуальності, її самотворення, самоформування, самооформлення в особистість. Слід зауважити, що становлення особистості залежить від умов, в яких перебуває особистість, та толерантного ставлення всіх учасників в освітньому просторі, розуміння та прийняття кожної індивідуальності як неповторної та унікальної, а відмінності не виокремлюються як перепона.

Основним з ключових принципів сучасної школи є дитиноцентризм. Де особлива увага приділяється особистості учня, його розвитку, адаптації, соціалізації та задоволення освітніх потреб. В нову українську школу приходять учні з різним рівнем емоційності, інтелектуальних здібностей, фізичного здоров'я, соціального статусу, психологічної готовності та інше, що в свою чергу вимагає від педагога підбору результативних прийомів, методів та педагогічних технологій задля досягнення гармонійного розвитку особистості.

Педагогіка партнерства є не лише методологічною основою модернізації української системи освіти, але й важливим чинником у розвитку демократичних відносин у суспільстві. Її головне завдання – забезпечити ефективну взаємодію між учасниками освітнього процесу, яка базується на повазі, довірі, рівноправності та відповідальності кожної сторони [8]. Особливо актуальним цей підхід стає в кон-

тексті впровадження концепції «Нова українська школа», що робить акцент на особистісно орієнтованому підході та активному залученні всіх учасників процесу до спільної діяльності. У цьому розділі детально розглянуто основні аспекти педагогіки партнерства, її значення та механізми інтеграції в освітній процес.

Педагогіка партнерства ґрунтується на низці принципів, які формують новий підхід до взаємодії у школі. Ключовими з них є:

1. **Рівність і взаємоповага** – всі учасники освітнього процесу (учні, вчителі, батьки, адміністрація) є рівноправними партнерами. Це означає, що кожен має однакові права на висловлення думки, участь у прийнятті рішень і відповідальність за їх виконання.

2. **Добровільність і відповідальність** – участь у взаємодії повинна бути добровільною, що забезпечує більшу мотивацію та залученість. Одночасно, кожен учасник несе відповідальність за свої дії та внесок у загальний результат.

3. **Довіра і відкритість** – у процесі взаємодії між учнями, вчителями та батьками важливо створити атмосферу довіри та відкритості. Це сприяє створенню комфортного освітнього середовища, де кожен може вільно висловлювати свої думки, запитання або занепокоєння.

4. **Активна співпраця** – педагогіка партнерства акцентує увагу на тому, що навчальний процес має бути спільною діяльністю всіх сторін. Вчителі стають не лише носіями знань, але й наставниками, які спільно з учнями та батьками працюють над досягненням освітніх цілей.

Однією з основних переваг педагогіки партнерства є її здатність створювати демократичну культуру у шкільному середовищі, де кожен учасник має можливість активно впливати на процес навчання та його результати. Згідно з дослідженням, проведеним Міністерством освіти та науки України, понад 64% учителів і студентів вважають, що впровадження педагогіки партнерства підвищує ефективність навчального процесу, сприяє формуванню критичного мислення, креативності та самостійності учнів.

У той же час, є низка викликів, з якими стикаються педагоги при впровадженні цього підходу. По-перше, більшість вчителів не повністю готові до рівноправної взаємодії з учнями через існуючі традиції авторитарного навчання. Це може знижувати ефективність педагогіки партнерства, оскільки не всі учасники відразу сприймають нову модель стосунків. По-друге, недостатня підготовка вчителів щодо застосування активних методів навчання, таких як проєктне навчання або робота в групах, створює труднощі у впровадженні партнерської взаємодії. Лише 30% респондентів вміють ефективно використовувати методи педагогіки партнерства [3].

Одним із ключових аспектів педагогіки партнерства є зміна ролі вчителя. Вчитель більше не є лише джерелом знань, а виступає наставником, модератором процесу навчання. Його основне завдання полягає в тому, щоб створити умови для розвитку самостійності та відповідальності учнів, а також підтримати їх у вирішенні проблем, які виникають у процесі навчання [1].

Такий підхід вимагає від вчителя нових професійних компетенцій, зокрема: уміння створювати ситуації успіху, мотивувати учнів до самостійної роботи, використовувати інноваційні методи навчання. Педагогічний супровід, орієнтований на співпрацю, допомагає учням не лише засвоювати знання, а й формувати необхідні для життя соціальні й комунікативні навички. Педагогіка партнерства робить процес навчання більш адаптивним до індивідуальних потреб учня, що забезпечує розвиток його потенціалу на всіх рівнях – когнітивному, емоційному та соціальному.

Окремо слід виділити аспект соціально-педагогічного партнерства, що передбачає взаємодію школи з різними соціальними інститутами: батьками, громадськими організаціями, підприємствами та іншими освітніми установами. Така співпраця дозволяє створювати комплексний освітній простір, де дитина отримує не лише академічні знання, а й соціальні навички, необхідні для успішної інтеграції у суспільство.

Важливим елементом соціально-педагогічного партнерства є залучення батьків до навчального процесу. Це сприяє створенню атмосфери взаємодопомоги і підтримки, що допомагає учням розвиватися у сприятливому середовищі. Згідно з дослідженнями, сімейна взаємодія позитивно впливає на академічну успішність учнів, їхню мотивацію до навчання та соціальну адаптацію [4].

Один із ключових результатів впровадження педагогіки партнерства – розвиток критичного мислення у школярів. У сучасному світі, де інформація легко доступна, важливо навчити учнів не просто накопичувати знання, а критично осмислювати їх, робити власні висновки та знаходити індивідуальні рішення. Партнерська взаємодія, заснована на діалозі і відкритій комунікації, допомагає розвивати ці навички.

Активні методи навчання, які є основою педагогіки партнерства, стимулюють учнів брати участь у дискусіях, аналізувати різні точки зору, обговорювати проблеми й пропонувати варіанти їх вирішення. Це сприяє розвитку не лише інтелектуальних, але й емоційних та соціальних компетенцій, які є необхідними для повноцінного розвитку особистості у сучасному суспільстві.

Сьогодні педагог сучасної школи має приміряти на себе нові ролі, а саме:

– роль **фасилітатора** (від англ. *facilitate* – полегшувати, надихати, сприяти), *той, хто* підтримує дитину в її навчальній діяльності через педагогічну взаємодію, допомагає, надихає;

– роль **тьютора** (від англ. *tutor* – учитель), *той, хто* індивідуально працює з інтересом дитини – виявляє освітні потреби, проектує освітню діяльність, організує рефлексію, проектує наступні кроки в освіті.

– роль **менеджера** (англ. *manager*, походить від *manage* «керувати», керуючий – начальник, зайнятий керуючими процесами) *той, хто* враховуючи особливі освітні потреби кожного професійно та результативно організовує та керує освітнім процесом.

Педагогіка співробітництва включає:

I. Оновлення системи взаємостосунків між учнем та вчителем (діалог, взаємодовіра, підтримка, приймання, активна співпраця з батьками дітей, що позитивно впливають на шкільне освітнє середовище).

II. Оновлення методичного інструментарію вчителя застосування методів навчання, заснованих на співпраці, активній участі дитини у навчанні, а саме інтерактивні технології: організація дослідної роботи, стимулювання самоосвітньої діяльності учнів, використання методу проектів, діалогічні методи, стимулювання висловлювання власних думок, створення проблемних ситуацій задля розвитку критичного мислення; впровадженні методів самооцінки, рефлексії та взаємоперевірки.

III. Формування нового (інклюзивного) освітнього середовища: доступне та розвиваюче для всіх, мотивуюче учнів та педагогів, яке має новітнє інформаційно-комунікаційне оснащення, сприяє професійній активності педагога, підвищує ефективність його роботи, сприяє застосуванню індивідуального та диференційованого підходів.

IV. Зміна підходів до оцінювання результатів навчання:

Оцінювання як можливість спостереження та відстеження: прогресу учнів, діагностика їх потреб, можливість щоденної корекції процесу навчання та виховання, оцінювання високих здібностей: креативність, критичне мислення, пошук рішень,

здатність до співпраці та взаємної відповідальності, здатність до застосування отриманої інформації тощо.

Таким чином, педагогіка партнерства є не лише інноваційним підходом до навчання, але й важливим інструментом демократизації освітнього середовища. Вона сприяє розвитку в учнів навичок самостійності, відповідальності, критичного мислення, що є ключовими компетенціями для успішної адаптації в умовах сучасного світу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Педагогіка партнерства є одним із ключових компонентів реформування української освіти, який відповідає на сучасні виклики та потреби розвитку демократичного суспільства. Основні принципи педагогіки партнерства, такі як рівність, взаємоповага, довіра та активна співпраця, сприяють створенню гармонійних і ефективних взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. В умовах Нової української школи (НУШ) цей підхід не тільки покращує навчальні результати, але й формує у школярів навички критичного мислення, відповідальності та ініціативності, що є необхідними для успішної самореалізації в сучасному світі [6].

Результати дослідження показують, що більшість педагогів визнають ефективність педагогіки партнерства, однак її впровадження стикається з низкою викликів. Це зумовлює необхідність систематичного вдосконалення професійної підготовки вчителів, розвитку їхніх комунікативних навичок і вміння працювати в умовах партнерської взаємодії. Крім того, важливим є активне залучення батьків до освітнього процесу та створення сприятливих умов для їх співпраці з педагогами й учнями. Розроблені методичні рекомендації мають стати основою для успішної реалізації педагогіки партнерства у повсякденній практиці українських шкіл.

Перспективи подальших досліджень у цій галузі є багатовекторними та важливими для вдосконалення освітнього процесу. Одним із напрямів є поглиблене вивчення впливу педагогіки партнерства на розвиток емоційного інтелекту та соціальних навичок учнів, що є критичними для їхньої успішної інтеграції в суспільство. Також доцільним є розширення емпіричних досліджень щодо впровадження партнерських методик у різні типи освітніх закладів – не лише в початкових, але й у середніх та старших класах.

Ще однією перспективною сферою є розробка інноваційних педагогічних технологій, які базуються на партнерській взаємодії [7]. Зокрема, важливо дослідити можливості інтеграції цифрових інструментів у процес побудови партнерських взаємин у навчанні, що дозволить зробити освітній процес більш інтерактивним та адаптованим до потреб сучасних учнів.

На завершення, педагогіка партнерства має величезний потенціал для підвищення якості освіти в Україні. Її подальше впровадження сприятиме формуванню нових підходів до навчання та виховання, де ключову роль відіграють демократичні цінності, рівність та активна співпраця всіх учасників освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Барабаш О. Педагогіка партнерства – сучасний тип взаємодії між учасниками освітнього процесу. *Учитель початкової школи*. 2018. № 8. С. 3-7.
2. Ковальчук В. А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
3. Коханова О. П. Психологія партнерської взаємодії в освіті : навч.-метод. пос. Київ : Вид-во ПП Щербатих О., 2008. 128 с.

4. Матвієнко В. Педагогіка партнерства як умова ефективної реалізації завдань Нової української школи. *Освітньо-науковий простір*. 2024. Т. 2, № 6 (1). С. 15-22. URL: [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.6\(1\)/2.2024.02](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.6(1)/2.2024.02)
5. Ніколенко Л. Педагогіка партнерства як умова реалізації завдань розвитку особистості дитини у контексті Нової української школи. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/710749/1/%D0%9D/>
6. Нова українська школа : poradnyk dlia vchytelia / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv : TOB «Видавничий дім» «Плеяди», 2017. 206 с.
7. Федірчик Т., Дідух В. Педагогіка партнерства як чинник формування ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи. *Гірська школа Українських Карпат*. 2019. № 21. С. 50-54.
8. Шевчук Г. Й. Партнерська педагогіка в Україні : становлення та розвиток. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. Випуск 71 : збірник наукових праць*. Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2019. С. 306.

REFERENCES:

1. Barabash, O. (2018). Pedagogika partnerstva – suchasnyi typ vzaiemodii mizh uchastykamy osvithnoho protsesu [Pedagogy of Partnership – a Modern Type of Interaction Between Participants in the Educational Process]. *Uchytel pochatkovoї shkoly – Elementary School Teacher, 8, 3-7* [in Ukrainian].
2. Kovalchuk, V. A. (2023). Pedagogika partnerstva u profesiinii diialnosti vchytelia : navch. posib. [Pedagogy of partnership in the professional activity of the teacher : a textbook]. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU [in Ukrainian].
3. Kokhanova, O. P. (2008). Psykholohiia partnerskoi vzaiemodii v osviti [Psychology of Partnership Interaction in Education] : navchalno-metodychnyi posibnyk. Kyiv : Shcherbatykh O. [in Ukrainian].
4. Matviienko, V. (2024). Pedagogika partnerstva yak umova efektyvnoi realizatsii zavdan Novoi ukrainskoi shkoly [Pedagogy of partnership as a condition for the effective implementation of the tasks of the New Ukrainian School]. *Osvitno-naukovyi prostir – Educational and Scientific Space, 2(6), 15–22*. Retrieved from: [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.6\(1\)/2.2024.02](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.6(1)/2.2024.02) [in Ukrainian].
5. Nikolenko, L. (n. d.). Pedagogika partnerstva yak umova realizatsii zavdan rozvytku osobystosti dytyny u konteksti Novoi ukrainskoi shkoly [Partnership Pedagogy as a Condition for Implementing the Tasks of Developing the Child's Personality in the Context of the New Ukrainian School]. Retrieved from: <http://lib.iitta.gov.ua/710749/> [in Ukrainian].
6. Nova ukrainska shkola : poradnyk dlia vchytelia [The New Ukrainian School : A Teacher's Guide]. (2017). N. M. Bibik (Ed.). Kyiv : Pleyady [in Ukrainian].
7. Fedirchuk, T., & Didukh, V. (2019). Pedagogika partnerstva yak chynnyk formuvannia efektyvnoi vzaiemodii uchastykiv osvithnoho protsesu v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly [Partnership Pedagogy as a Factor in Forming Effective Interaction Among Participants in the Educational Process in the Context of the New Ukrainian School]. *Hirska shkola Ukrainykh Karpat – Mountain School of the Ukrainian Carpathians, 21, 50–54* [in Ukrainian].
8. Shevchuk, H. Y. (2019). Partnerska pedagogika v Ukraini : stanovlennia ta rozvytok [Partnership Pedagogy in Ukraine : Formation and Development]. *Naukovi chasopysy Natsionalnoho pedagogichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific Journals of the National Pedagogical University Named After M. P. Drahomanov. Series 5. Pedagogical Sciences: Realities and Prospects, 71, 306*. Kyiv : Helvetyka [in Ukrainian].